

UZ POSVETU PRVOGA
BROJA ZNANSTVENOG
ČASOPISA MISCELLANEA
HADRIATICA ET
MEDITERRANEA
FRANJI SMILJANIĆU,
ZNANSTVENIKU I
SVEUČILIŠNOM PROFESORU

ON THE DEDICATION OF
THE FIRST NUMBER OF
THE SCIENTIFIC JOURNAL
MISCELLANEA HADRIATICA
ET MEDITERRANEA TO
FRANJO SMILJANIĆ,
SCHOLAR AND UNIVERSITY
PROFESSOR

Mithad Kozličić

U subotu 28. srpnja 2012. zauvijek nas je napustio Franjo Smiljanić, izvanredni profesor Odjela za povijest Sveučilišta u Zadru.¹ Rodio se 1. siječnja 1951. u Delnicama, gdje je završio osnovno školovanje i gimnaziju (1969.). Na nekadašnjem Filozofskom fakultetu u Zadru Sveučilišta u Splitu² studirao je i diplomirao 1976. na grupi Arheologija - Povijest. U svibnju 1976. zaposlio se u zvanju asistenta na ondašnjem Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zadru, danas Odjelu za povijest Sveučilišta u Zadru, gdje je bez prekida radio do smrti. Znanstveni stupanj magistra povijesnih znanosti postigao je 1984. g. uspješno obranivši magistarski rad "Kninska županija (kneštvo) u svijetlu izvorne građe od X. do kraja XV. stoljeća". Doktorsku disertaciju "Teritorijalno-administrativno uređenje Dalmatinske Hrvatske od X. do XV. stoljeća" uspješno je obranio na Filozofskom fakultetu u Zadru 1990. godine te time stekao znanstveni stupanj doktora povijesnih znanosti (magisterij i doktorat radio je pod mentorstvom prof. dr. sc. Stjepana Antoljaka).

Franjo Smiljanić, associate professor at the Department of History, University of Zadar, passed away on Saturday, 28th of July 2012.¹ He was born on 1st of January 1951 in Delnice, where he finished his primary and secondary (1969) education. In 1976 he graduated Archaeology and History on the former Faculty of Philosophy in Zadar at the University of Split² and in May of that same year started working as an assistant on the former Department of History at the Faculty of Philosophy in Zadar (current Department of History at the University of Zadar), where he worked for the rest of his life. In 1984 he successfully completed his master's thesis "District (principality) of Knin from the 10th to the end of 15th century AD in the reflection of archival records" thus acquiring the degree of Master of Science in Historical Sciences. In 1990 he completed his dissertation "Territorial and administrative organisation of Dalmatian Croatia from the 10th to the 15th century AD" at the Faculty of Philosophy in Zadar, receiving the degree of Doctor of Science in Historical Sciences (master's thesis and doctoral

1 U ponešto drukčijem obliku ovaj je tekst već objavljen: In memoriam. Franjo Smiljanić (1951.-2012.): znanstvenik i sveučilišni profesor, *Zadarska smotra*, LXI, 3-4, Zadar, 2012, 270-273.

2 Filozofski fakultet u Zadru u sklopu Sveučilišta u Zagrebu osnovan je 1955., da bi od 1985. djelovao u sastavu Sveučilišta u Splitu. Od 2002., prema uzoru na druga integrirana sveučilišta u svijetu, reorganiziran je u moderno Sveučilište u Zadru. Odsjek za povijest toga ranijeg Filozofskog fakulteta u Zadru od te 2002. godine reformiran je u Odjel za povijest s bitno višom organizacijskom kvalitetom.

1 This text was published in somewhat different form: In memoriam. Franjo Smiljanić (1951.-2012.): znanstvenik i sveučilišni profesor, *Zadarska smotra*, LXI, 3-4, Zadar, 2012, 270-273.

2 Faculty of Philosophy in Zadar was founded within the University of Zagreb in 1955, and in 1985 became a part of the University of Split. In 2002, in accordance with other integrated universities in the world, it was re-organized into the modern University of Zadar. Department of History at the Faculty of Philosophy in Zadar was in 2002 reformed into the Department of History with significantly higher quality of organization.

Duga i teška bolest te bolničko liječenje (1995.-2000. dijaliza; nakon transplantiranog bubrega 2003.-2005. bio je bolnički liječen, u sklopu čega su se pojavile komplikacije potkoljeničnih dijelova obje noge, koje su amputirane pa je postao 100% invalid) bitno su utjecali na složenost njegova života, ali i mijene u znanstvenom radu. Tek se zadnjih nekoliko godina koliko-toliko oporavio te nastavio sustavnije istraživati i znanstveno stvarati, premda ni u najtežim trenucima svoje zdravstvene kalvarije nije zanemarivao znanstveni rad. Ipak, duga bolest bitno je utjecala na njegovu znanstvenu produkciju, koja je vjerojatno možda tek trećina onoga što je mogao dati da je nije bilo.

Svoj znanstveni interes usmjerio je prema povijesnoj raščlambi teritorijalno-administrativnog uređenja srednjovjekovne hrvatske države od 10. do 15. stoljeća. U sklopu takvoga tematskog opredjeljenja istraživao je i toponimiju, osobito onu srednjovjekovnoga zadarskog posjeda i šire okolice. Zadnjih godina intenzivnije se bavio proučavanjem srednjovjekovnih hrvatskih institucija: župana, *didića* i *staraca*.³ Sve će to tijekom vremena, u intermezzima između bolesti, operacija i rehabilitacija, rezultirati objavom zamjetnoga broja iznimno kvalitetnih stručnih i znanstvenih radova te referiranjima na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima. Uvidom u popis njegovih radova, koji se donosi na kraju ovoga teksta, može se zaključiti da je F. Smiljanić stasao u jednog od najuglednijih proučavatelja hrvatskoga srednjovjekovlja pa je njegova prerana smrt istinski teško nadoknadivi gubitak za hrvatsku povijesnu znanost i kulturu.

Prof. dr. sc. Franjo Smiljanić istakao se i nastavnim radom. Desetljećima je držao predavanja iz različitih obaveznih kolegija na nekadašnjem Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zadru: *Povijest naroda Jugoistočne Europe u srednjem vijeku, Hrvatska povijest od 15. do kraja 18. stoljeća*. Od 2005. na današnjem Odjelu za povijest Sveučilišta u Zadru držao je kolegije *Povijest naroda Jugoistočne Europe u srednjem vijeku do 12. stoljeća*, *Povijest naroda Jugoistočne Europe u srednjem vijeku od*

dissertation were supervised by Professor Stjepan Antoljak).

Long and debilitating illness and hospitalisation (1995-2000 dialyses; after kidney transplant 2003-2005 he underwent several medical treatments, during which he experienced complications with lower legs, which, in the end, had to be amputated, thus resulting in a 100% invalidity), significantly affected his quality of life as well as his scientific work. Only in the last few years, following his slight recovery, was he able to more actively continue his scientific research and writing, although not even in the most difficult moments of his health ordeal did he disregard his scholarly work. However, this long illness significantly affected his scientific productivity, which was perhaps a third of his actual healthy potential.

He focused his scientific interest on the historical analysis of the territorial and administrative organization of mediaeval Croatia from the 10th to the 15th century. Within such interests he explored toponymy, especially of the mediaeval territory of Zadar and its hinterland. In the final years, Croatian mediaeval institutions of *župan*, *didići* and *starci*, played an important part in his research.³ During the intermezzi between illnesses, operations and rehabilitations, this research resulted in the publication of numerous outstanding review articles, original scientific papers as well as state and international conference reports. With the insight into the bibliography, brought at the end of this text, it can be concluded that F. Smiljanić was one of the most prominent Croatian medievalists and his untimely death is truly an irreplaceable loss for Croatian historical science and culture.

Professor Franjo Smiljanić was a prominent educator as well. For decades he held lectures in various obligatory subjects on the former Department of History at the Faculty of Philosophy in Zadar: *History of people in mediaeval South-eastern Europe, Croatian history from the 15th to the 18th century*. Since 2005 he lectured at the current Department of History at the University of Zadar: *History of peoples in mediaeval South-eastern Europe up to the*

3 Uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske vodio je 1991.-1994. godine znanstveni projekt *Historijsko-topografski razvoj županija na teritoriju Sklavinije Hrvatske*. Osim toga, bio je suradnik u svojstvu samostalnoga istraživača na znanstvenim projektima: *Zadarska regija od kasne antike do renesanse* (1996.-2002.) voditelja projekta prof. dr. sc. Emila Hilje te na dva projekta prof. dr. sc. Mladena Ančića *Posjed, plemstvo, gospodstvo* (2002.-2005.) i *Temeljni parametri društvene konstrukcije hrvatske srednjovjekovne zbilje* (2007.-2012.).

3 In the period from 1991 to 1994 he was the leader of the scientific project *Historijsko-topografski razvoj županija na teritoriju Sklavinije Hrvatske*, subsidized by the Ministry of Science, Education and Sports of Republic of Croatia. He was also an associate researcher on the scientific project *Zadarska regija od kasne antike do renesanse* (1996-2002) led by Professor Emil Hilje, as well as on two projects led by Professor Mladen Ančić *Posjed, plemstvo, gospodstvo* (2002-2005) and *Temeljni parametri društvene konstrukcije hrvatske srednjovjekovne zbilje* (2007-2012).

13. do 15. stoljeća, *Povijest hrvatskog naroda od 15. do 17. stoljeća* i *Povijest hrvatskog naroda od 17. do 18. stoljeća*.⁴ Držao je nastavu i na poslije-diplomskim, odnosno doktorskim studijima te bio mentor izradi desetaka diplomskih i nekoliko dok-torskih radnji.

Odjel za povijest Sveučilišta u Zadru smrću prof. dr. sc. Franje Smiljanića izgubio je jednoga od naj-uglednijih profesora i znanstvenika i iznimno kre-ativna člana vlastitoga nastavnog zbora. Teško će biti nadoknaditi prazninu koju je ostavio iza sebe, osobito osobom njegova nesalomljiva duha. Mla-đim kolegicama i kolegama njegov jedinstven život, smješten između silnih boli i gotovo zaraznog smi-jeha, iznimna erudicija i nevjerojatna energija da ustraje na svojem znanstvenom putu, bit će, nedvoj-beno, snažan putokaz kako živjeti i stvarati na hr-vatskim sveučilištima. Stoga je nastavni zbor Odjela za povijest Sveučilišta u Zadru jednodušno odlučio prvi broj svojega novoga znanstvenog časopisa po-svetiti uspomeni na toga barda povijesnih znanosti, iskonskog Mediteranca i još većega Adriatika.

12th century, *History of peoples in mediaeval Sou-th-eastern Europe from the 13th to the 15th century* and *History of Croatian people from the 17th to the 18th century*.⁴ He also held lectures at the doctoral studies and was a mentor to many graduation the-ses and several dissertations.

With the death of Professor Franjo Smiljanić, Department of History at the University of Zadar lost one of the most esteemed professors, scientists and above all creative members of teaching staff. It will be difficult to find the person with equally unbreakable spirit who will fill the void left by his departure. His unique life, built around the enor-mous pain he endured and the infectious laugh, im-mense erudition and incredible resolve to endure in his scientific endeavours, will surely be a strong gu-iding light to the younger colleagues in how to live and work at Croatian universities.

Therefore the faculty staff of the Department of History at the University of Zadar unanimously de-cided to dedicate the first number of the new scien-tific journal to the memory of this “bard” of histo-rical science, true Mediterranean and even greater lover of the Adriatic.

4 Od izbornih predmeta od 2005. na preddiplomskom i di-plomskom studiju povijesti držao je: *Istočnojadranske Skla-vinije, Migracije Hrvata tijekom 15.-18. stoljeća* i *Otočki svijet jadranskih didića*.

4 Since 2005 he also lectured optional subjects in undergradu-ate and graduate study programs in history: *Eastern-Adri-atic Sklavinije, Croatian Migrations from 15th to 18th cen-tury* and *Islander word of Adriatic didići*.

